

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Enostopna petit-vratca, (širina 7: mm) za Posamezna številka 10 v.

Jutri, v nedeljo, 30. oktobra
 vsi na shod v „Mestni Dom“!

Začetek zborovanja je
 točno ob 10. dopoldne.

Na dnevnem redu tega važnega shoda je
 draginja.

Kdorkoli čuti draginjo in njene
 strašne posledice;

kdorkoli hoče pomagati, da se ukre-
 nejo resni koraki zoper to mōro;

kdorkoli hoče pritrditi, da je po-
 stalo življenje vsled draginje najnujnejših
 potrebščin neznošno:

naj pride na shod.

Vabimo Vas vse, može in žene,
 da podprete s čim največjo udeležbo

ljudski protest

proti brezobzirnemu izkoriščanju in proti
 dosedanji brezbriznosti poklicanih fak-
 torjev, ki bi imeli sredstva, da se vsaj
 ublaži draginja, če bi le imeli tudi voljo!

Pridite vsi, da zagrmí

ljudska zahteva

v ušesa tistim, ki bi radi ostali gluhi.

Kdor bi ne našel prostora v dvo-
 rani, naj ne odhaja, ampak naj po-
 čaka na trgu pred „Mestnim Domom“.
 Poskrbelo se bo, da se bodo poslu-
 šalci lahko izmenjali.

Vztrajati morate do konca, kajti
 učinkovati mora Vaše število.

Sklenite svoje vrste, tedaj bo Vaš
 boj uspešen.

Nihče naj torej ne ostane doma.
 Na svidenje na shodu!

Okrajni odbor

jug. soc. dem. stranke za Ljubljano
 in okolico.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Proti draginji.

Shodom, ki se jutri vrše v Ljubljani in
 po deželi radi draginje, se predloži sledeča
 resolucija:

Današnji ljudski shod izreka, da je dra-
 ginja živil in drugih potrebščin vsakdanjega
 življenja dosegla tako višavo, da je širokim
 slojem že nemogoče prenašati bremena, ne
 da bi utrpeli težko škodo, ki bi se ne dala
 več popraviti. Delavstvo, ki je že gospodar-
 sko krizo zadnjih let bridko občutilo, ne
 more s svojim pičlim zaslužkom sebi in svo-
 jim rodbinam več kupovati toliko in takih
 živil, da bi si z njimi varovalo in nadome-
 ščalo telesne moči, ohranilo svojo delovno
 sposobnost in obstajalo v težkem boju so-
 dobnega življenja. Shod izreka, da je dra-
 ginja delovnim množicam že zažugala ne le
 s pomanjkanjem, ampak naravnost s stra-
 danjem. Nastajajoča zima, ki povečuje nujne
 izdatke v vsaki družini, še poostruje kruti
 položaj in goni siromašne sloje naravnost v
 obup. Radi draginje tožijo že vsi stanovi, ki
 so odvisni od enakomernih, neizpremenljivih
 dohodkov. Draginja tare tudi vse tiste, ki
 imajo kupčijske zveze pretežno z delavstvom,
 učiteljstvom in uradništvom.

Ljudstvo, zbrano na današnjem shodu,
 spoznava, da so prvotni viri vsake draginje
 v privatno kapitalistični ureditvi sodobne
 družbe in da more proizvodnje in uživanje
 potrebščin za življenje le tedaj izgubiti ode-
 ruški značaj, če se vse svetovno gospodar-

stvo preuredi na socialni podlagi. Samo ljud-
 stvo, ki proizvaja z lastnimi proizvodnimi
 sredstvi v svojih zavodih in na svojih tleh
 za svoje potrebe, se more rešiti izkoriščevalne
 privatne špekulacije, ki podreja vse interese
 ljudstva svojemu profitu.

Dasi torej shod spoznava, da je za trajno
 rešitev iz gospodarskega suženstva neizogiben
 boj zoper sistem kapitalizma in njegove gos-
 podarske in politične oblike, konstatira, da
 je vendar tudi v sedanjí, na podlagi privat-
 noma omejití draginjo in olajšati gmotno,
 vsled tega tudi kulturno življenje množic. V
 ta namen je zlasti treba odpraviti protek-
 cionizem, ki izroča ljudske množice kot plen
 egoizmu veleagrarnikov in privatnih speku-
 lantov ter osvoboditi trgovino z živili tistih
 ovir, ki onemogočajo zadostni uvoz hrane in
 enostransko odstranjujejo trgovsko tekmo v
 prid protežiranim izkoriščevalcem.

Zbor torej zlasti zahteva:

1. Da se začasno odpravijo ali vsaj te-
 meljito znižajo carine na vsakovrstna živila;
 2. Da se sklepajo trgovinske pogodbe
 z ozirom na potrebe ogromne množice pre-
 bivalstva;

3. Da se dovoli kvantitativno neomejen
 uvoz zdrave živine in zdravega inozemskega
 evropskega in prekomorskega mesa.

Zbor odobrava akcijo, ki so jo v tem
 zmislu l. 1907. podvzeli socialni demokratje
 v avstrijskem državnem zboru, vstevši zaht-
 teve, ki so jih podali za povzdigo domačega
 poljedelstva in domače živinoreje.

Zbor se nadalje strinja z zahtevami so-
 cialno demokratične zveze v zadevi pospe-
 ševanja zdravih in cenejših ljudskih stanov-
 vanj in odobrava socialno demokratični na-
 stop zoper davčne reforme, ki bi imele na-
 valiti ljudstvu nova neznošna gmotna bre-
 mena.

Končno izreka današnji zbor, da je de-
 lavstvo pripravljeno, z vso odločnostjo vo-
 diti boj proti izkoriščanju, ki ga ugonablja
 in v ta namen zbrati vso svojo bojovno moč
 v čvrsto sklenjenih, neomajnih organizacijah.
 Zbor je prepričan, da more ljudstvo v tem
 težkem, a neizogibnem boju zmagati le s
 svojo lastno močjo.

Skupni proračun.

Delegacije, ki zborujejo na Dunaju, imajo
 reševati »skupne zadeve«, t. j. tista poglavja
 državnega življenja, ki niso ločena med Av-
 strijo in Ogrsko, ampak jih opravlja »skupna
 vlada«, sestojča iz ministrstva za zunanje
 zadeve, iz vojnega ministrstva ter iz skup-
 nega finančnega ministrstva. Stroške teh za-
 dev imata Avstrija in Ogrska skupaj plače-
 vati po ključu, ki se določa na deset let v
 avstro ogrski pogodbi. Za upravo teh zadev
 se predlaga proračun »delegacijam«, temu
 najbolj čudnemu in najbolj nenaravnemu par-
 lamentu sveta, ki je videti v naši dobi tako
 kakor s slamo pokrita lesena bajta, ki je
 ostala na glavnem trgu sredi modernih palač.

Tudi letošnjim delegacijam je predložen
 proračun, ki pa nikakor ne daje prave slike
 vladnih zahtev, s katerimi se ima osrečiti
 ljudstvo. A tudi v tem nepopolnem prora-
 čunu znašajo izdatki 252 milijonov kron
 več kakor v lanskem.

Za posamezna poglavja so izkazane sle-
 deče

potrebščine:	
Ministrstvo za zunanje zadeve	K 16,039,036
Vojno ministrstvo:	
Redna potrebščina	K 326,497,077
Izredna potrebščina	» 206,437,940
Vojna mornarica:	
Redna potrebščina	» 60,912,410
Izredna potrebščina	» 59,844,800
Skupno finančno ministrstvo	» 4,606,310
Skupni računski dvor	» 339,492
Skupaj	K 674,677,065

Pokritje:	
Ministrstvo za zunanje zadeve	K 723,000
Vojno ministrstvo	» 7,832,082
Vojna mornarica	» 340,000
Skupno finančno ministrstvo	» 150,469
Skupni računski dvor	» 459
	K 9,046,250
Dohodki carin	» 160,911,929
Skupaj	K 169,958,172

Ostane torej nepokritih » 504,718,886
 od katerih ima Avstrija plačati 63'6, Ogrsko
 pa 44'4 odstotkov.

Nekatero zanimive posameznosti iz tega
 proračuna kažejo, čemu je najbolj potreben
 ljudski denar v dobi sedanje draginje.

LISTEK.

Moloh.

Drama v treh dejanjih. Spisal Lev Birinski. Premiera
 v slovenskem gledališču dne 25. oktobra.

Zaratustra je hodil v samoto in tam se
 je izkristalizirala Nietzschejeva filozofija o
 nadčloveku. V puščavi je bil Budha, Mojzes,
 Jezus, Mohamed in vsi so prinašali iz samote
 nenavadne misli in nauke. Ampak drugače
 učinkuje na možgane osamljenost, ki jo je
 človek namenoma iskal, da zbere vse svoje
 misli in se reši vseh zunanjih vplivov, kakor
 prisiljeno samovanje zoper voljo, ki jemlje
 duhu vse, kar bi ga moglo oploditi. V taki
 s telesnimi in duševnimi mukami združeni
 samoti, v kateri prihaja togota za hrepenen-
 jem, divjanje za togoto in onemoglost za
 divjanjem, si človek želi smrti in blaznosti;
 a če ne pride taka rešitev, tedaj pade bitje,
 ki ni iz železa, na ta ali oni način. Luccheni
 se je obesil na jermenu svojega čevlja. Bi-
 rinski nam kaže v svojem »Molohu« dva taka
 primera. Veruhin pretrpi v ječi nečloveške
 muke, pa ne izda nikogar in ničesar. A sa-
 motna celica ga premaga. Socialno bitje,
 odrezano od vsake družbe, od dela, od živ-
 ljenja, kopni po ljudeh, pa naj bi bil sam
 izmeček človeštva, le da bi bili ljudje! A
 zaman. Dnevi minejo in tedni in meseci —
 večna samota! Ubil bi se, pa se ne more.
 Zblaznel bi, a duh se mu ne omrači, vsaj
 ne dovolj. Tiste moči ni, ki bi uničila vse

misli, a ničesar ni, kar bi jim dajalo hrane,
 kar bi jim odpiralo pota. Nazadnje ostane
 edina misel: Vun, vun, vun, za vsako ceno!
 Vun iz teh zidov, iz te trohobe. A zidovi
 so debeli, vrata so čvrsta in svet je daleč,
 daleč! Vsako upanje je zaman, samo pol-
 blazno, izmučeno hrepenenje tuli: Vun, vun,
 vun!

Takrat zašepeče zvijačen glas: »Zakaj
 pa ne? Saj ni težko.«

»Kako, kako, kako?«

»Hm. Prav lahko. Družba potrebuje
 ljudi, ki poznajo njene sovražnike. Družba ti
 da svobodo, ampak —«

»Ampak —?«

»Služiti ji moraš . . .«

»To se pravi —?«

»Hm. Temu se pravi ohrana.«

»Tajna policija?! Svoje tovariše naj —?«

»Hm. Ni treba. Lahko ostaneš tukaj.
 Do smrti.«

»Ne, ne, ne! Vun, za vsako ceno vun!«

»Sprejmeš?«

. moram

In Veruhin postane Malinov, špion poli-
 tične tajne policije.

Tudi Saša Ramusov je molčal, ko so
 ga trpinčili in muke so mu bile slast. Saj je
 vedel, da trpi za — človeštvo. A pozneje,
 — ko je bil sam, sam, sam, pa ni mogel ne
 umreti, nezblazneti, ga je pograbilo hujše
 kakor vse muke: Kaj je človeštvo? Kdo je
 človeštvo? . . . In pred očmi je vstala strašna
 prikazen: Moloh, ki žre ljudi in se jim roga.

Pehajo se za cilji in ideali, ubijajo in se dajo
 ubijati za kulturo, za vero, za napredek, za
 domovino, a človeštvo — jih žre. Čemu si
 se bojeval zoper tirane? Čemu se hočeš žrtvo-
 vati? Čemu te hočejo obesiti? Vse za člo-
 veštvo. Tako ali tako — človeštvo zahteva
 tvoj pogin. A tudi če spoznaš ta strašni fa-
 tum, se ne rešiš. Kajti izstopiti in se brigati
 za nič kakor zase, ne moreš. Razlika je le
 ta, da silijo drugi v pogin nezavedno, ti pa
 zavedno, z odprtimi očmi. In da je tebi vse-
 eno, kako pogineš, le da pogineš. Tak je
 pesimizem, dosledno domišljen do zadnjega;
 na koncu njegovih sklepov stoji absolutni
 nihilizem.

Ali je to brezupno zanikanje filozofija
 Birinskega? To vprašanje, ki se zdi nekate-
 rim sila važno, je menda brezpomembno, ker
 nimamo opraviti z delom o novem sistemu
 filozofije, ampak z dramo in ker tudi nihče
 ne bo trdil, da se je Shakespeare identifičiral
 z miselnim vrtnjem svojega Hamleta. Na-
 slikal pa je Birinski svojega Sašo tako ver-
 jetno, kakor le more biti verjeten človek, ki
 je padel iz družbe in prišel navskriž z živ-
 ljenjem samim, čigar strašnim zakonom se
 pa vendar mora ukloniti.

»Moloh« je delo mladega pisatelja in
 na vseh koncih in krajih se mu pozna »Sturm
 und Drang«. Snov je zajeta iz življenja, v
 katerem vse vre in kipi, iz časa najstraš-
 nejših bojov, iz tiste faze ruske revolucije, ko
 je drhtelo pol sveta in pričakovalo od ure
 do ure, da se rešijo vsa vprašanja. Atentati
 teroristov, ki se niso brigali za svoje življe-

nje, nečloveška krvoločnost policije, pogromi
 črnih čet, v blaznost segajoči idealizem in v
 blaznost se pogrezajoča bestialnost, vse to
 je ustvarjal milieu, ki je pač lahko mikal
 dramatičnega vpodabljalca. Birinski je z
 obema rokama posegel v to razburkano živ-
 ljenje in vse, kar mu je ostalo med prsti, je
 postavil na oder, tako da je za eno dramo še
 preveč in živci, ki niso nenavadno trdni,
 imajo več muke nego užitka ob uprizoritvi
 »Moloha«.

Toda v dramí se izraža izredno močan
 talent, kateremu je le še treba več discipline.
 Ni se treba strinjati z nazori Saše Ramusova,
 pa se vendar lahko prizna, da je Moloh kljub
 pretirani teatralnosti pomembno in umet-
 niško delo.

Uprizoritev je bila za ljubljanske razmere
 častna, zlasti z ozirom na to, da je naloga
 režije in posameznih igralcev velikanska. V
 celoti lahko pritrdimo ugodnemu mnenju, ki
 se je z mnogih strani izražalo o izvršitvi, ka-
 tero je tudi občinstvo nagradilo z obilnim
 aplavzom. V posameznostih bi se pač dalo
 marsikaj popraviti, da bi se tudi pri nas
 dosegel čistejši uspeh.

Predvsem se mora reformirati igra za
 sceno. Kar se godi na ulici, je važno, toda
 statisti ne smejo misliti, da igrajo glavne
 vloge in da morajo ugonobiti, kar se godi
 na odru. Že na koncu družega dejanja se je
 komparzerija vedla prebujno. Kraval je bil
 hipoma tak, da se besede na pozornici sploh
 niso mogle razumeti, dasi so bile zelo važne.
 V tretjem dejanju pa je bilo to še hujše.

Povišanje bolgarske kneževine na kraljestvo nas stane 102.637 kron na leto, ker moramo sedaj imeti v Sofiji imenitnejše poslaništvo. Zaradi draginje se zvišajo nekaterim poslanikom dohodki za 40.900 kron. Za letna bivališča poslanikov bo treba 43.340 K na leto. Za stanovanja diplomatov se povšajo izdatki za 107.080 K na leto. Za nove barke carigradskega poslaništva je treba 780.000 K.

V poglavju vojnega ministrstva so nekateri izdatki simpatični. Za zboljšanje zajtrka se zahteva 555.968 K, za zboljšanje vojaške mezde pa 1.299.358 K. Radi draginje bo treba za vojaško hrano 1.536.245 K. Desetletja je bilo treba drezati, da se je nekaj ukrenilo za hrano moštva; ko so se povšivale plače generalom, je bila vlada veliko hitreje pripravljena!

A vojno ministrstvo ima še druge izdatke, ki se zde njemu veliko nujnejši. Zaradi podražnja konj zahteva 500.000 K, za tehnično artilerijo 670.180 K več, za oboroženje utrjenih krajev milion kron, za delavnice avtomobilov prvi obrok 50.000 K (skupaj zahteva 6 letnih obrokov); za nova streljšča 400.000 K, za nove prostore za vaje 500.000 K, za novo poslopje vojnega ministrstva (drugi obrok) milion kron, za nov zemljevid srednje Evrope 100.000 K, za stavbo kadetskimi šol 330.800 K, za živinozdravniško šolo 225.659 kron, za nove konje 751.957 K, za popolnitev 25 infanterijskih bataljonov 1.398.737 K, za utrdbo južne dalmatinske meje 343.460 K. Za nov artilerijski material 8 milionov kron.

Stroški aneksije znašajo v tem proračunu za vojsko 180 milionov, za mornarico pa 54 milionov. To je pač zelo zapeljivo in marsikateri površni čitatelj bo mislil, da so s tem sploh pokriti stroški aneksije. Ampak to je samo računarska spretnost; kajti v ta proračun je vteknila skupna vlada samo tiste stroške, katerih ni mogla vrniti nikamor. V resnici se je nekoliko stomilionov že pokrilo s tistimi glasovitimi posojili, s katerimi sta se odlikovala zlasti Bienert in Bilinski.

Značilno je pa tudi, da ni v tem proračunu ne enega vinarja za nove ogromne vojne ladje, o katerih vemo, da se že grade v Stabilimento tecnico v Trstu. S tistimi zahtevami pride vojno ministrstvo v kratkem času, ko predloži proračun za leto 1911. Slaba vest brani skupni vladi, da bi že zdaj povedala ljudstvu, kakšna nova bremena mu je že navalila na pleča.

Politični odsevi.

Delegacije.

V avstrijski delegaciji delajo odseki. Socialni demokratje morajo tu voditi boj zoper protiljudske nakane skoraj povsem osamljeni. Meščanski poslanci in člani gosposke zbornice se vedejo prav tako, kakor da bi bila dolžnost ljudskih zastopnikov, dovoliti vladi kratkoma vse, kar zahteva, ne glede na to, kako bo ljudstvo prenašalo venomer naraščajoča bremena.

V vojnem odseku je imel poslanec Seitz zopet ostro bitko z vojnim ministrom in z aristokracično-meščansko večino. Naglašal je, da je delavstvo ogorčeno radi novih vojaških zahtev. Tisti, ki v delegacijah glasujejo za te zahteve, morajo biti tudi tako korajžni, da bodo glasovali za davke, s katerimi se imajo pokriti te zahteve. Govor-

Pogrom se ne vrši naravnost pred Ramusovo hišo, ampak glasovi prihajajo od daleč. V bližini se odigravajo le posamezne scene; te se razločijo, vse drugo je zamolko, nejasno.

Markantno vlogo Saše je igral gospod Nučič. Nadarjen in ambicioniran igralec, ki stremi k vse večji popolnosti, se ne more topiti od same blaženosti ob generalnih pohvalah in frazastih komplimentih, ki ne povedo ničesar; tudi je naravno, da mora biti za njegove kreacije strože merilo kakor za kateregakoli epizodista. S tega stališča je bila njegova igra v drugem dejanju brez prigovora, v tretjem pa bi morala biti deloma bolj izčelirana, deloma bolj plastična. Naravno, da ga je zelo oviral nepremišljeni hrup za kulisami; človek postane nervozen, če ne sliši lastne besede. In če se nastopi za sceno prihodnjič bolje organizirano, bo tudi Nučičeva igra bolj uspešna. Dissonance se bodo bolj izražale, za svoj onemogli obup bo našel še nekoliko barv. Zlasti bi bilo tudi želiti, da bi njegova povest o fantaziji iz ječe postala bolj plastična. Vse to je seveda odvisno tudi od soigralcev.

Poleg njega je treba v prvi vrsti omeniti gosp. Bohušlavo, ki je igral očeta, starega in starokopitnega mnščana, ki je vzgajal svoje otroke, da postanejo to, kar je bil sam vse svoje življenje, pa mora nenedoma spoznati svojo strašno zmoto, ko zve, da so vsi do zadnjega — teroristi. V maski in glumi je bil izvrsten, v detalju bi se dali najznačilnejši momenti njegovega prvega scenka z revolucionarji, ki ga dovede do

nik naglašajo, da bodo to morali biti direktivni davki, ker je izključeno, da bi se vpeljavali še novi indirektni davki. Delavsko ljudstvo ne more jemati nobenih bremen več na svoja preobložena pleča. Meščanske stranke bi že zaradi tega morale odkloniti proračun, ker so bile delegacije nepostavno sklicane. V imenu socialnih demokratov zahteva govornik, da se odpravi enoletna »prostovoljna služba, ki je le privilegij posejudočih slojev, ter protestira proti dresuri vojakov za parade. Sramotno je, da ovira jezikovno vprašanje reformo vojaškega kazenskega reda. Enotnost armade pač ne bo utrpela škode, če bo obdolženi vojak zaslišan v svojem jeziku od takega sodnika, ki zna njegov jezik. Govornik zahteva tudi vpeljavo zavarovanja zoper nezgode pri vojaki in kritizira čisto prezgodnje penzioniranje še krepkih ljudi. Socialni demokratje bodo glasovali proti proračunu in v državnem zboru dognali odgovornost za kršenje ustave, ki se je zgodilo.

Na to je govoril krščanski socialist Gruber »krščansko«, češ dokler se oborožuje druge države, tudi Avstrija ne sme zaostati.

Potem je dobil besedo vojni minister Schönau. Program, ki ga je razvijal, je res zelo »toložilen«. Vojna uprava zahteva več rekrutov, reorganizacijo železniškega polka, pomnožanje vojaškega avtomobilskega polka, organizacijo vojaškega zrakoplovstva itd. Ker je vsled slabega zaslužka in draginje vedno več slabotnih med rekruti, katerih ne morejo potrditi, hočejo vpeljati posebne čete za slabotne (!). Privilegij enoletnih prostovoljcev se ne odpravi, samo takozvana »inteligentna izkušnja« (na podlagi takozvanih švindelnikov) se bo več veljala. Sicer pa dobe enoletniki še nove olajšave; vsi bodo sprejeti na državne stroške, na koncu leta jim ne bo treba delati častniškega izpita...

Generalna debata se je na to zaključila. Odsek za zunanje zadeve se je bavil z Seitzovo resolucijo, da se sporazumno med Italijo in Avstrijo ustavi mornariško oboroževanje.

Govoril je »naš« baron Schwegel, da je stvar simpatična, ampak nemogoča, ker bi bil za to potreben sporazum vseh držav. Krepko mu je odgovarjal dr. Renner, a razume se, da so militaristični backi odklonili socialno demokratični predlog.

* Češko nemška sprava se uresničuje. O najvažnejših spornih vprašanjih je že dosežen sporazum. Rešiti se imajo le še določbe o poslovanju deželnega odbora in o glasovanju v deželnem zboru. Pripoveduje se že, kakšna odlikovanja bodo dobili voditelji na obeh, oziroma na treh straneh. Poleg Čehov in Nemcev se namreč vedejo veleposelniki na Češkem tako, kakor da bi imeli svojo posebno, fevdalno narodnost.

* Na Hrvaškem so danes (v petek) saborske volitve. Zvesti Khuenov sluga Tomašič posnema svojega mojstra in gospodarja tako, da bodo hrvaške volitve le zmanjšana fotografija ogrskih. V ta namen je dal ban Tomašič mobilizirati ne le ves 13. vojni zbor, ampak si je dal tudi s Kranjskega, Stajerskega in Koroškega poslati vojaštva, seveda »le za ohranitev miru in reda.«

* Ban Tomašič že razmišlja, kaj bo, če pogori pri volitvah, kar je prav lahko mogoče. Bil je v Budimpešti in se je dogovarjal s Khuen Hedervaryjem. Pravijo, da ima že dekret, s katerim takoj lahko razpusti novi sabor, če ne bo imel večine v

vprašanja, če ni stari osel, nekoliko, le nekoliko bolj poantirati.

Bjelkin g. Danila, v glavnih potezah dober, bi zaslužil mestoma bolj subtilne izvedbe. Tudi bi se morala bolje izraziti njegova sugestivna moč in hegemonija med zorniki. Tako je bil tudi Harbinski g. Verovška nekoliko površen. Priznanje gre gg. Šimačku, Skrbinskiu in Gromu; priporočali bi pa nekoliko manj jokavosti. Prvi prizor ima napraviti težko, a ne skisano atmosfero. G. Peček ni doktorja posebno dobro pogodil. Odkritosrčen poklon pa je treba napraviti g. Bukšek; očitali so mu, da je preveč kričal, a to mu je predpisal avtor in je bilo popolnoma utemeljeno. Malinov je res napol blažen in Bjelkin že ve, zakaj mu pravi, da bi bilo njegovo mesto pravzaprav v sanatoriju.

Izmed dam naj v prvi vrsti sprejme službeno priznanje gdč. Thalerjeva, ki je takorekoč zadnji moment prevzela ne lahko, a jako fino vlogo in jo res fino izvedla. Ga. Bukšekova je našla v tretjem dejanju, ko mora, sama na smrt bolna, tolažiti moža in sina in jo materinska ljubezen dovaja do najbolešnejše resignacije, jako lepe glasove. Upozarjali smo ne njene sposobnosti za lani in to ni bila pomota. Gospa Danilova, ki je igrala pravoslavno tercialko Agrafeno, ni bila zadnja, ker je tukaj zadnja imenovana. Njena igra se je odlikovala s tisto diskretnostjo, za katero je treba precej umetnosti, ker je karikiranje te vloge zelo mikavno. Da se ni vdala tej zapeljivosti, je treba pohvalno zabeležiti. e. k.

v njem. Menda pa se ne namerava takoj poslužiti tega sredstva, ampak bo s tem dekretom le žugal koaliciji, da jo nažene v brepogojno hlapčevanje.

* Ogrski državni proračun izkazuje za 116.637.395 K več izdatkov kakor lani.

* Iz ogrske vladne stranke je izstopil njen član dr. Hampel, ker je hotel pri zadnjih volitvah kandidirati, pa ga je stranka pehala iz okraja v okraj, tako da je nazadnje ostal brez kandidature. Zdaj so mu obljubili kandidaturu pri nadomestni volitvi v Siljanu, a izpodrinili so ga tudi tam, ker hoče kandidirati domobranski minister Hazai. Hampel naznanja, da bo kandidiral proti njemu in objavlja pisma, da bo razkril veliko korupcijo v vladni stranki.

* Srbska vlada pripravlja zakon, s katerim hoče zelo omejiti tiskovno svobodo. Po njenem načrtu bi bili glavni uredniki in lastniki tiskarn direktno odgovorni za vsebino listov. Razprave skupščine bi se smele le tedaj objavljati, če jih prej odobri skupščinski predsednik. Če nastopa srbska vlada tako reakcionarno, ji mora že huda presti.

* Nemški cesar Viljem se je zelo zameril Belgijcem, ker je na nek francoski pozdrav odgovarjal nemški.

* Grški ministrski predsednik Venizelos je zelo razočaral Grke, ki so ga bili smatrali za velikega radikalca. Postavil se je popolnoma na stran dinastije ter je celo razpustil narodno skupščino, ki je bila sklicana, da preuredi ustavo. Tistim poslancem, ki so protestirali proti nezakonitemu razpustu, je zažugal, da jih da zapreti, vse častnike, ki so prišli pod prejšnjo vlado v zapor, je pa dal izpustiti. Toda če se možu ta nastop ponesreči, zna tudi kralj, ki je podpisal razpust skupščine, odfrčati.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— Kranjski deželni zbor sklepa za leto 1911 samo proračunski provizorij, ne pa definitivnega proračuna. Tako so odločili klerikalci, ki delajo v deželnem zboru približno to, kar se jim samim poljubi. Če bi bili hoteli, bi bil deželni zbor prav lahko sklenil proračun. Provizorij je sklep za silo in sprejema se tedaj, kadar ni časa za definitivni proračun. Tega izgovora pa nima naš deželni zbor, kajti v sedanjem zasedanju je tratil čas že tako, da je bil greh. Na plenarne seje se je shajal vsake kvatre in razven debate o Novakovem draginjskem predlogu in deloma o cestnem zakonu sploh ni bilo nobene obširnejše debate. O delu v odsekih je pa tudi bore malo opaziti. Ker je dr. Šusteršič pustil celo delegacije, bi bil moral človek misliti, da so se gospodje pripravili na kdo ve kako važno delo, a zdaj se kaže, da niso izdelali niti proračuna. Vsakdo se mora torej vprašati, kje tiči pravi vzrok, da se sprejema samo provizorij. Odgovora pa ni treba daleč iskati. S proračunom bi bili morali gospodje pojasniti vse svoje deželno gospodarstvo in tu bi bilo marsikaj — zasmrdelo. Klerikalci so leta in leta begali ljudstvo z velikanskimi gospodarskimi obljubami, zdaj pa, ko imajo moč v rokah, so vse obljube na vrbah, namesto tega pa je deželno gospodarstvo zavoženo, da je strah. Seveda je dežela imela deficit, že ko so klerikalci prišli na krmilo. Toda od tega časa se kljub podražanju piva ni ne le nič zboljšalo, ampak voz je prišel še bolj v blato. To bi se moralo razkriti, če bi se predložilo točno izdelani proračun. Povedati bi se moralo, kako je z raznimi fondy, priznati bi se moralo, da se je mnogo denarja zabilo z raznimi sinekurami, ki so se ustanovile le za potrebo klerikalnih pristašev. Očitno bi postalo, da ni klerikalno gospodarstvo niti za dlako boljše od liberalnega in ravno tega se klerikalci boje. Ampak če se bo to dalo zakrivati nekaj časa, ne pojde do sodnega dne. In kadar se ne bo dalo več zakrivati, bo začelo pokati.

— Ob priliki akcije zoper draginjo priporočamo vsem sodrugom, da razmislijo, kakšno orožje imajo v svojem boju in kako hočejo doseči uspeh. Razumevanje temeljev sedanje kapitalistične družbe in zveze vseh pojavov z njo je pač nekoliko težavna reč in da se natančno spozna, je treba precej študija. Ne čudimo se torej, če je še mnogo delavcev, ki ne razumejo, da ni zanje in za njihov razred rešitve brez strmoglavljenja te družbe. Zato imate še toliko tovarišev, ki se ne udeležujejo Vaših bojev in s svojo brezbriznostjo ovirajo Vaš in svoj napredek. Toda draginja je prav lahko umevna reč in kdor le količkaj premišlja o njej, mora razumeti, da se tudi tukaj ne more doseči noben uspeh brez boja. Noben boj pa se ne more voditi brez orožja. Gola roka bo vedno slabša kakor nabrušen meč. Najpoglavitejšo orožje v političnem in gospodarskem boju pa je časopisje. Naši nasprotniki prav dobro razumejo to resnico in zato doprinašajo za svoje časopisje največje žrtve. Kako pa delavci? Kako naj delavstvo kaj doseže, če ne stori vsega, da razširi in okrepeča svoje časopisje?

Sedanji boj zoper draginjo daje vsem zavednim sodrugom najlepšo priliko, da pokažejo indiferentnim tovarišem važnost delavskega časopisja in da agitirajo za »Rdeči Prapor« z vso vnemo. Vsak novi naročnik, ki ga pridobe, postane sobojevnik in že zaradi tega bi moral vsak pravi sodrug smatrati za svojo častno nalogo, da vedno in povsod agitira za »Rdeči Prapor«.

— Draginjski shod, ki se je vršil preteklo nedeljo v gostilni pri Fröhlichu, je bil za razmere v krakovsko-trnovskem okraju nad vse pričakovanje izborno obiskan. Predsedovala sta sodruga Krašovic in Ravnikar, poročal je pa sodrug Kocmur. Razpolčenje zborovalcev je postalo uprav bojevito, ko je govornik povedal, da davčna oblast pritiska na posestnike hiš, ki nočejo podražiti stanovanj. Debata je bila prav živahna in so se je udeležili sodrugi Buda, ki je priporočal več vneme za gospodarsko organizacijo, ter Krašovic, Ravnikar in Grilc. Udeležba Krakovega in Trnovega občeta biti na jutrišnjem shodu prav dobra.

— Shod zoper draginjo za poljanski okraj, ki se je vršil minuli ponedeljek večer, je bil, če se upošteva, da je to »mesarski okraj«, še precej dobro obiskan. Predsedoval je sodrug Berdajs, poročal pa sodrug Kocmur, ki je v glavnem obrazložil vzroke industrijske krize v Avstriji. Nespametna politika vlade pospešuje na eni strani pomanjkanje in draginjo živil, na drugi pa ustvarja industrijske krize, ki zopet povzročijo brezposelnost in krajšajo zaslužek, kar vse vodi do gospodarskega poloma. Izvajanja govornikova so bila tako stvarna, da so jim pritrdjevali celo navzoči mesarji, ki so obljubili, da pridejo tudi na jutrišnji shod.

— Zakaj neki zahajajo delavci še vedno v take gostilne, v katerih nimajo »Rdečega Prapora«? Ta brezbriznost je neodpustna, ker ne škoduje nikomur drugemu kakor delavcem. Če bi bil »Rdeči Prapor« v vsaki gostilni, bi ga čital marsikdo, ki ga danes komaj po imenu pozna in bi se tako seznanil z delavsko politiko, z delavskimi zahtevami in nazori, marsikdo bi se naučil bolj pravično soditi o delavskem boju in marsikdo bi se pridobil za delavsko stvar. Zahtevajte torej dosledno »Rdeči Prapor« v vsakem lokalnu, kamor zahajate. To je vsak zaveden delavec dolžan svoji stranki, to se pravi samemu sebi.

— Plesne vaje »Vzajemnosti« se prično gotovo jutri ob 3. popoldne; preteklo nedeljo se pouk radi nepričakovanih ovir ni mogel vršiti. Letos se vrše vaje v salonu restavracije »pri Levu« na Marije Terezije cesti.

— Ljubljanski klesarji so imeli v soboto, dne 22. t. m. sestanek v gostilni pri Petriču, na katerem je bil in poročal deželni tajnik sodrug Petejan iz Trsta in pa sodr. Vičič. Sestanek sicer za razmere, ki vladajo v tej stroki v Ljubljani, ni bil tako dobro obiskan, kakor bi bilo pričakovati. Vendar pa moramo reči, da je bil zanimiv, in uspešen. Delavci te stroke so pač jako zaostali za vsemi drugimi in v vsakem oziru, kar so morali sami zaporedoma konstatirati. Kar se vse dogaja v delavnicah in pod kakšnimi škandaloznimi razmerami ti reveži garajo, to že presega vse meje. O tem se bomo v eni prihodnjih števil natančneje zmenili in sploh posvetili večjo pozornost tej stroki; ali to delavcem že danes povemo, da naj se nikar ne žalijo, ako bomo tudi njim kako pošteno povedali, kajti vzrok vseh teh razmer je pri delavcih samih, med katerimi cvete denunciatstvo in zavist. To ni častno in vodi naravnost v propad delavce same. Temu se pa ni veliko čuditi. Kajti kjer so delavci prepuščeni sami sebi in milosti svojih izkoriščevalcev, je naravno, da mislijo, božja volja je taka in na tem svetu ne more biti drugače. Na sestanku so vsi, ki so bili navzoči, pristopili organizaciji ter se je volil novi odbor, katerega vodstvo je bilo poverjeno sodrugu Vičiču, ki ima nalogo sprejemati člane ter začasno voditi podružnico. Torej klesarji, na delo! Pristopite k organizaciji, ker časi so menda za Vas tudi resni. Čuditi se je, kakšno je to življenje ob današnji plači in draginji.

— Klesarji imajo svoj društveni lokal v Šelenburgovi ulici št. 6. II. nadstr., kjer se sprejemajo novi člani, ter vplačujejo tedenski prispevki. Tam se dajejo tudi razna pojasnila in navodila vsako soboto zvečer od 6. dalje in vsako nedeljo od 9. do 11. popoldne. Priglasje sprejema sodr. Vičič.

— Shod zidarjev je bil v nedeljo, 23. t. m. Na shodu je poročal deželni tajnik sodrug Petejan iz Trsta. Udeležba je bila bolj slaba, deloma ker je bilo slabo vreme, deloma pa vsled neštevilnih shodov, ki so bili na vseh straneh tako v okolici kakor v mestu radi draginje. Vendar bi bilo pričakovati, da bi se zidarji bolje zanimali za svoje strokovne shode, kajti strokovna organizacija je prvi pogoj, da se zboljšajo razmere in napravi red v stroki.

— Zidarji pozor! Preden potujete do mu ali kamorkoli iz Ljubljane, ter ob koncu

dela naj se vsak zgleda v društvenem lokalu, da spravi v red svojo člansko knjižico, kajti drugače zna marsikdo izgubiti članstvo po mslomarnosti. Opozorjamo Vas na društveni opravilnik ter sklep zadnjega občnega zborna. Uraduje se vsako soboto od 6. zvečer in ob nedeljah od 9.—11. dopoldne, v nujnih slučajih tudi pri sodr. Vičiču, Gosposka ul. 12.

— **Jeseniško delavstvo!** Jutri, v nedeljo 30. oktobra ob 3. popoldne vsi na shod, ki se vrši v velikem salonu gostilne »pri Jelenu« na Savi. Dnevni red se glasi: Sedanja draginja, njeni vzroki in posledice. Poročevalec iz Ljubljane. Agitirajte, da bo shod polnoštevilno obiskan!

— **Zanimiv pogreb na Jesenicah.** V naši občini vladajo že nekaj let sem skrajno napete razmere, in kakor vse kaže, imajo klerikalci največji interes na tem, da ne pride do miru in reda. Poleg za občinske posle popolnoma nesposobnega gerenta imajo Jesenice vedno tudi pope, ki se brigajo za vse drugo, samo za to ne, za kar so bogato plačani. Jeseniške novice v »Slovincu«, ki imajo svojega dopisnika v farovžu, so pisane v tonu, ki bi se ga sramoval najbolj propali barabon. Katoliško »izobraževalno« delo pa rodi že tudi vidne znake, ki se pojavljajo v neprestano se množecih insultih na socialne demokrate, kar pa je naši organizaciji le v korist; kajti z lažmi in terorizmom se še nikoli ni doseglo kaj trajnega. — Pretekli petek je tu umrl sodr. Ivan K o n t s c h a n, ki je bil že dalj časa član kovinarske organizacije. Kaj je torej naravnost kakor to, da je hotela organizacija izkazati umrlemu drugu poslednjo čast s tem, da se udeleži njegovega pogreba z društvenim vencem in rdečim trakom. Ampak kar velja po vseh civiliziranih krajih za samo ob sebi umevno, to ne gre našemu novopečenemu fajmoštru v glavo, ki zdivja kakor bik, če le kaj sliši o rdeči barvi. Prepevedal je kratkoma, da rdečih trakov ne trpi, ker sicer da se on ne udeleži pogreba in ne opravi cerkvene službe. V nedeljo popoldne, tik pred pogrebom je sporočilo g. S k u b i c u, tako se imenuje možakar, več sodrugov, da organizacija ne odstopi od svoje namere, ker bi bilo zanj vsako drugačno postopanje poniževalno. Hkratu se mu je naznanilo, da velja to za vse bodoče slučaje, kadar bo umrl kak organiziran sodrug. Ta izjava je g. fajmoštra precej osupnila, pa je začel govoriti, da je on uradna oseba, ki govori v uradu, ter da kot tak ne trpi rdečih trakov, ki značijo po njegovem mnenju demonstracijo proti veri in državi. Upiral se je, da bi se nesli trakovi na pokopališče ter da bo v nasprotnem slučaju celo zadevo ovadil državnemu pravdniku. Sploh je mož silno mnogo govoril o državnem pravdniku, mence, da se bodo sodrugi sprili takih groženj kar podelali. Pa ni dosegel svojega namena; nasprotno, sodrugi so mu povedali na dosti razumljiv način, da se lahko opravi tudi brez duhovnika. Uvidevši, da ne more z glavo skozi zid, se je župnik v toliko vdal, da je obljubil opravilo v cerkvi in na pokopališču, udeležbo pri pogrebu pa je odklonil. Pogreb je bil naravnost imponanten, udeležilo se ga je 700 oseb, kar za Jesenice ni vsakdanja prikazen. In, izvzemši 17 žensk, je vsa ta množica ostala demonstrativno na glavni cesti, ko so odnesli krsto po stranski poti v cerkev. Bil je to precejšen tuš za klerikalnega fanatika, kar se je dosti jasno opazilo pri opravi njegove službe. Ne zmenec se za fajmoštrovo prepoved, so se nesli trakovi na pokopališče. Kmalu jo primaha tudi gosp. S k u b i c. Ugleđavši toliko množico, ki je v cerkvi ni bilo, mu je hitro zlezal pogum v hlače. Nekaj časa se je obotavljal, naposled pa je komaj slišno zagodrnjal: P o z i v l j a m, da se rdeči trakovi odstranijo! Seveda je ostal poziv brez uspeha. Čez nekaj trenutkov vnovič zagodrnja, da se je komaj razumelo: I z j a v l j a m t o z a m o t e n j e v e r e! Vladala je grobna tišina in vse oči so bile uprte v fajmoštra, ki se je stresel same tegote. Menda je uvidel, da so bile njegove grožnje preotročje, pa je opravil, kar je imel opraviti, potem pa jo urnih krač odkuril. Po župnikovem odhodu je spregovoril sodr. K o c m u r par besed pokojniku u slovo, nakaer se je množica mirno razšla. Med pogrebcu je bilo opaziti tudi nekaj klerikalnih provokaterjev, ki so komaj čakali trenutka, da nastane zmeda, ki bi se dala uspešno uporabiti za razne denunciacije. Toda delavstvo je bilo mirno in splošno mnenje je bilo, da tako imponantnega pogreba še ni bilo na Jesenicah. Celu na fajmoštra samega je napravil pogreb tak vtisk, da se je ves zadovoljen odrezal, ko je prišel sodrug Stare poravnat štolnino: Z a t a k p o g r e b j a z n i c h e r a c u n a m! Mi pa sedaj mirno čakamo ovadbe na državno pravdnikstvo.

— **Na naslov zdravstvene oblasti.** Ob priliki pokopa sodr. K o n t s c h a n a se je nudil na jeseniškem pokopališču uprav ostuden prizor. V jami, v katero so zagrebli sodr. K o n t s c h a n a, je prej ležal drug mrlič, čegar posamezni deli pa še niso popolnoma

strohnili. Lobanja, ki je zevala na kupu izmetane zemlje, je bila še popolnoma cela; ravnotako vse debelejšje kosti. Les od rakve je bil v sredini še popolnoma bel in le malo načet od trohnohe. Videti je bilo celo ostanke obleke, s katero je bil mrlič opravljen! Zemlja je bila vsa mastna, da se je človeku kar vzdigovalo, ko je gledal, kako se vleče za lopato! Če je pokopališče premajhno, naj se razširi, da bo dovolj časa za strohnenje; ako je pa zemlja preslaba, naj se ukrene tako, da bo prav.

Goriško.

— **»Bralno društvo« v Otaležu** priredi v nedeljo, dne 30. oktobra, veselico pri gosp. Francetu Vogriču h. št. 12. na Travniku. Na obilno udeležbo uljudno vabi odbor.

Trst.

— **Tržaški deželni zbor.** Zasedanje tržaškega deželnega zbora je bilo otvorjeno v četrtek ob pol 6. zvečer. — Poslanec Brocchi je poročal o delovanju deželnega odbora in o programu deželnozbornskega zasedanja. Socialni demokrat poslanec dr. Puecher je predlagal, naj se že v tem zasedanju reši vprašanje reforme zakona o prispevanju in obdačenju dedščin za deželni šolski fond in vprašanje reforme občinskega volilnega reda. Slovenec poslanec dr. Slavik je ostro kritiziral poročilo poslanca Brocchija in zlasti omenjal, da deželni zbor glede šolskega zakona in glede zakona v zemljiški knjigi, ki še nista zadobila sankcije, ni nič predelal in zadeve ni predložil vnovič deželnemu zboru. Poročilo referenta je bilo sprejeto z glasovi večine in na to je bila seja zaključena.

— **Agitačna šola.** V torek, dne 25. t. m. se je otvoril tečaj za agitatorje, ki ga je ustanovil politični odbor po sklepu zadnje deželne konference v Trstu. V ta tečaj se je vpisalo 15 sodrugov, ki so objubili in o katerih smo tudi prepričani, da bodo obiskovali kurz do konca. Pouk je razdeljen v dva dela: teoretični in praktični. Prvega vodi sodrug dr. Ferfolja, drugega pa sodrug Petejan. Pouk se bo vršil sedaj vsak torek ob pol devetih zvečer. Pozneje se bo morda poskusilo urediti pouk dvakrat na teden. K temu pripomnimo samo željo, da bi ta šola donesla stranki najboljših sadov. Začetek je storjen, sedaj pa naprej!

— **Slovensko gledališče v Trstu.** V nedeljo se je v »Narodnem domu« ob nepreveliki udeležbi, sicer pa izbornu uprizarila Alfred Spitzerjeva dvodejanka »Vampirji« in enodejanka »V civilu«. V prvi nam pisatelj podaja sliko izzakulinskega življenja z Oljsko goro in Kalvarijo gledaliških umetnikov. Igralo se je izredno dobro. Gospa Dragutinovičeva se je z lepim uspehom potrudila vživeti se v vlogo »Lone«, gledališke igralke, ki je z višave slave padla v uboštvo in po uri na Oljski gori v roke barona Raka, ki ga ne ljubi. Jako dobra v vlogi igralke Delonne je bila gospodična Garvasova. Na svojem mestu so bili g. Boleslavski, Dragutinovič, Bratina, Ljubič in drugi. Ne tako g. Vaupotič. Namen njegove vloge, ki nam predstavlja breznačajneža, ki izkorišča do skrajnosti ljubezen Lone in jo zapušča, ko nima zanj drugega kot čisto in vročo ljubezen, ni tak, da bi vzbujal smeh. »V civilu« so nastopili najboljši igralci: Boleslavski, Me-kindova, Ljubič, Bratina in Dragutinovič ter rešili svoje vloge jako dobro. Če bi bilo v dvorani nekoliko več miru med predstavo in če bi prišli vsi pravočasno v dvorano, bi bilo zelo hvalevredno.

V nedeljo 29. t. m. se uprizarila igra s petjem »Zapravljuje«. V torek 1. nov. na vseh svetnikov dan popoldne l' immanabile »Mlinar in njegova hčica«, zvečer ob 8. »Ugrabljeni Sabinker«. Dne 2. novembra ob 4. popoldne pa »Zimsko solnce«. Sodruga opozorjamo, da se poslužijo znanih vstopnic, ki so na razpolago v »Ljudskem odru«.

— **Gibanje tramvajskih uslužbencev v Trstu.** V soboto, dne 22. t. m. se je vršil v dvorani Mally mnogobrojno obiskan shod tržaških tramvajskih uslužbencev. Na tem shodu so razpravljali o odgovoru tramvajске družbe na spomenico. Iz odgovora se vidi jasno, da družba nima nobenega namena ustreči upravičenim zahtevam uslužbencev, katerih položaj je zelo slab. Ni čuda, ako prevladuje med uslužbenci mnenje, da jim ne bo preostalo drugo kakor poseči po zadnjem sredstvu, po stavki. Zakaj uslužbenci nimajo

namena in ne povoda, da bi se dali od bogate družbe voditi za nos. Shod je otvoril predsednik tramvajске podružnice Bidusso. Tajnik Natlačen je poročal o odgovoru družbe na spomenico. Družba ponuja 10 kron povišanja na mesec kondukterjem in 7-50 kron postrežkom. Kakšne so sedaj plače tramvajskih uslužbencev? Evo jih: Takoj, ko vstopijo v službo 100 kron mesečno. Po treh letih 105 kron, po osmih letih 110 kron, po trinajstih letih 115 kron, po osemnajstih letih 120 kron, po tridesetih letih 125 kron. Plače postrežkov so pa sledeče: Takoj po vstopu 75 K, po 3 letih 80 K, po 8 letih 85 K, po 13 letih 90 K, po 18 letih 95 K, po 20 letih 100 K mesečno. Ako pomislimo na sedanja vsestransko draginja in na te plače, moramo priti do zaključka, da je res norčevanje, ako ponuja sedaj družba uslužbencem 10, odnosno 7-50 K mesečnega poviška. Seveda pripoveduje družba, da žive uslužbenci dobro, češ da dobe veliko napitnine. Toda uslužbenci so siti beračenja in hočejo dobiti za svoje delo primerno odškodnino od družbe, za katero delajo. Pa je tudi žalostno od družbe, da se sploh ne sramuje, da ji delavce plačujejo ljudje, ki se v tramvaju vozijo in ki že itak vožnjo drago plačajo. Največ ogorčenja je zbudila vest, da družba zaradi tega ni še odgovorila na vsa vprašanja, ker se spomenica uslužbencev nahaja na policiji, kjer jo neki policijski uradnik študira. Po dolgotrajni in živahni razpravi so sprevideli, da je potrebno ukreniti še druge korake in pojasniti ljudstvu svoje grenke razmere, preden se proglasi stavka. Nato so sklenili po pomirjevalnem govoru sodruga Todeschinija, da nalože odboru, da o uspehu dosedanjih korakov pri družbi poroča županu in namestniku. Mi bomo pa po naših močeh skušali našim čitateljem poročati o vseh nadaljnjih dogodkih tega upravičenega gibanja.

— **»Edinost«** od 26. oktobra t. l. piše v poročilu o smrti g. Janeza Dekleve v Vipavi med drugim to-le: »Pokojnik, ki je bil tast g. dvornega svetnika Trnovca« itd. — Nam pa je znano — kakor tudi urednikom okolu »Edinosti« — da je bil pokojnik tudi tast proletarca Fr. Kukanje, predelavca v Lloydovem arsenalu, katerega je pa sicer vedno demokratizem povdarjajoča »Edinost« vedé — utajila!

ŽEPNI KOLEDAR

za delavce in prometne uslužbence je izšel.

Dobiva se pri upravi »Rdečega Prapora.«

Umetnost in književnost.

Janez Trdina: Bajke in povesti VIII. V založbi L. Schwentnerja je izšla nova knjiga Trdinovih spisov. Vsebinska je sledeča: Franja — Dvanajst lastnosti. — Ivan Slobodin — Slovenske novele — Dolenjske žentive — Omika. Tudi te povesti in értice se odlikujejo z vsemi tistimi pisateljskimi prednostmi, ki smo jih že tolikrat naštevali in jamčijo, da bodo Trdinovi knjigi ostali zvesti njeni stari prijatelji, katerim se gotovo pridruži še mnogo novih. Cena broširani knjigi je 2 K 50 vin., elegantno vezani 3 K 50 vin., po pošti 20 vin. več.

Opereta. V četrtek se je prvič na slovenskem odru pel Lehárjev »Grof Luksemburški«. Ker pa je bila premiéra bolj glavna skušnja, bomo poročali po repriži.

Po zaključku lista.

Zagreb, 29. oktobra. Pri včerajšnjih saborskih volitvah se je doségl definitiven rezultat v 75 okrajih, dočim bodo v 13 ožje volitve. Izvoljenih je 32 kandidatov hrvaško srbske koalicije, 15 Tomasičevih kandidatov, 12 frankovsko krščansko socialnih, 10 starčevićanskih, 1 srbski radikalec in 2 divjaka. V prvem zagrebskem okraju je izvoljen ban Tomasič s precejšnjo večino. Sodr. Korac je v Sidu v ožji volitvi.

Dunaj, 29. oktobra. Včeraj sta se imela zasedsti vsled Luengerjeve smrti izpraznjena mandata za deželni zbor v Leopoldstadtu in za državni zbor v Hietzingu. V Leopoldstadtu bo ožja volitve med socialnim demokratom Schuhmeierjem in krščanskim

socialcem Preyerjem. Prvi je dobil 8477, drugi 10.832, vsi drugi kandidati skupaj 4682 glasov. — V Hietzingu je izvoljen krščanski socialc župan Neumayer z 9786 glasovi. Socialni demokrat Polke je dobil 6896 glasov, nemško nacionalni kandidat 562.

Društvene vesti.

Klub jugoslovanskih montanistov »Sloga« v Příbramu si je izvolil za zimski semester sledeči odbor: Predsednik Matija Lipužič; tajnik Bogdan Pavlovič; blagajnik Milan Vulović; knjižničar Josip Močnik.

Za tiskovni sklad:

Vesela družba po predavanju sodr. Iv. Cankarja v restavraciji Dreher v Trstu K 8.—
Iz Trsta: Ker smo dobili slovenskega tehnika, ki bo iznašel tretji izvir vode za Trst, darujemo »Rd. Prap.« K 8-90. Bravo!

?	I	?	Najboljša ura sedanjosti
I	K	O	Zlata, srebrna, tula, nikel-
?	O	?	nasta in jeklena se dobi samo pri

H. Suttner,
Ljubljana, Mestni trg
Lastna tovarna ur v Švici.
Tovarniška varstvena znamka

IKO

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivega, oskubljenega K 3.—, polbelega K 2-80, belega K 4.—, prima puhastega K 6.—, izredno finega skubljenega K 8.— sivega puha K 6.—, belega K 10.—, izredno fini prsn puh K 12.— od 5 kilograma naprej franko.

- Gotove postelje -

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega ivleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široka ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 široki, dovolj napolnjene z novim, očišćenim puhastim, trpežnim, stvim perjem K 10.—, s polpuhom K 20.—, s puhom K 24.—, Pernica sama K 12.—, 14.—, 16.—, blazinic K 3.—, 3-50, 4.—, Pernice 180 cm dolge in 140-cm široke, K 15.—, 18.— in 20.—, Blazinic, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in široke, K 4-50, 5.— in 5-50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 široke, K 13.— in 15.—, pošlje po povzetju, — zavoj zastoj od K 10.— naprej franko —

Maks Berger, Deschenitz štev. 1084 - Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vsemu drugemu blagu za postelje zaslonj in franko. Če ne dopade, se zameni ali denar nazaj

I. Jax & sin
Ljubljana
Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
za rodbino in obrt
Pisalni stroji „Adler“
Vozna kolesa.
Ceniki zastoj in franko.

Dunajsko fino in svillo likanje
Gabriela Jug,
Ljubljana, Židovska ul. št. 3.
se priporoča p. n. slavnemu občinstvu za vsakovrstno čiščenje perila po zelo točni in najboljši postrežbi ter nizki cen.

Potniki v severno in južno Ameriko
vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
AVSTRO-AMERIKANA
Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro
z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezčimnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d.
Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Vankovrstna-pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Korosko:
SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Čez

ga ni!

Po njem ti jed diši,
Želodec ne boleha
In glava ne boli!

Zahtevajte izrečno „FLORIAN“!

:: Zavračajte ponaredbe! ::

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca
priporočam v veliko korist vsaki družini
ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,
blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše
tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji
lovec v Koritnicah, pošta Knežak
pri Št. Petru na Krasu.

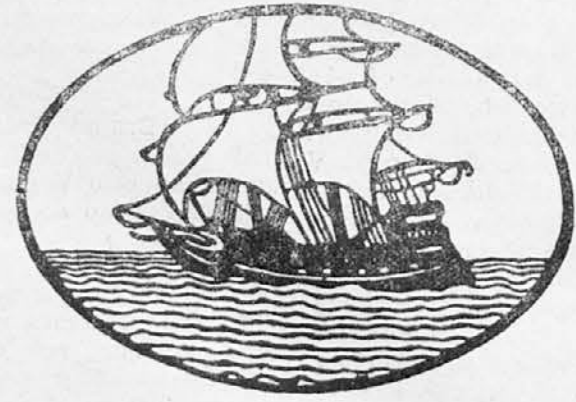
Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivega dobrega, pu-
ljenega 8 K; boljše-
ga 2.40 K; prima polbelega
2.80 K; belega 4 K; be-
lega puhastega 5.10 K;
velefinega snežnobelega,
puhlenega 6.40 K, 8 K;
puha sivega 6-7 K; be-
lega, finega 10 K; naj-
finejši prsni puh 12 K.
Naročila od 5 kg na-
prej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rde-
čega, modrega, be-
lega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj,
60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovit-
nim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglav-
nice 3, 3.50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm
šir. 13, 14.70, 17.80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga,
70 cm šir. 4.50, 5.20 in 5.70 K, spodnja pernica iz
močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm
široka 12.80 in 14.80 K, Razpošilja se po povzetju,
od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za
neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.
S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave Veležgalnica kave

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga. Izvršuje vsa mizarska stavbna dela. Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Pospeševanje krvnega toka, poživljenje živ-
čnega delovanja, utrjenje kože proti prehladu.

Za umivanje glave, ustna ozir. zobna voda,
— za olepšanje polti neprecenljivo. —

FRANCOSKO ŽGANJE 'DIANA'

Vaš zdravnik

vam priporoča francosko žganje 'Diana',
ker je prepričan o velikih prednostih
tega žganja za disiniciranje ust in
osvežujočega vpliva na kožo, ki ga
povzroča dodatek Mentola. Glavna snov
francoskega žganja 'Diana' je dvakrat
destilirano vinsko žganje.

Zahtevajte pri nakupu le pristno francosko
žganje 'Diana' in pazite, da nosi stekle-
nica natisnjeno ime 'Diana' in da je tudi
zamašek in plomba označena s to varstveno
— — — — —
znamko. — — — — —

Domači prijatelj

v pravem pomenu besede, je francosko žganje
'Diana' in to vsled svoje osvežujoče moči,
nizke cene in vsestranske porabnosti. —
Cena: 1 male steklenice K —50; srednje
K 1.20; velike K 2.40. — Prodaja se v vseh
trgovinah na drobno, kjer pa ne, dobi se
naravnost od proizv. družbe franc. žganja
'Diana' r. z o. z na Dunaju I. Hohenstau-
fengasse 3 t.